

הרעיון היהודי

לע"נ

שלמה ז"ל בן יהודה הי"ו

ישי ז"ל בן יהודה הי"ו

אחיה ז"ל בן שלום הי"ו

איתן יצחק ז"ל בן ברוך הי"ו

צופיה ז"ל בת מטילדה הי"ו

משיעורי הרב יהודה קרויזר שליט"א

בהוצאת ישיבת "הרעיון היהודי"

רח' שמריה 11 ת.ד. 6918 ירושלים

02-5823540

טו

נסכים

המביאים	יחיד, ציבור. ^א
הסיבה	חובה: אחרי כל בהמה שהוקרבה לעולה או לשלמים, וכן אחרי הקרבת בהמות החטאת והאשם של מצורע. נדר או נדבה. ^ב
מהיכן מביאים	מהארץ ומחוץ לארץ. ^ג
המרכיבים	סולת חיטים, שמן, יין. ^ד
כמות הסולת	קורבן מהצאן - זכר או נקבה: עישרון סולת איל: שני עשרונים קורבן מהבקר - זכר או נקבה: שלושה עשרונים קורבן כבש העולה הבא עם מנחת העומר: שני עשרונים עישרון - 2,488 סמ"ק - ר"ח נאה 4,300 סמ"ק - חזו"א. ^ה
כמות היין והשמן	קורבן מהצאן - כבש, עז - זכר או נקבה: שלושה לוגים יין, שלושה לוגים שמן. איל: ארבעה לוגים יין, ארבעה לוגים שמן. קורבן מהבקר - זכר או נקבה: שישה לוגים יין, שישה לוגים שמן. קורבן כבש העולה הבא עם מנחת העומר: שלושה לוגים יין, ארבעה לוגים שמן. לוג - 345.6 סמ"ק - ר"ח נאה 597 סמ"ק - חזו"א. ^ו
סוג החיטים	מביאים חיטים מהארץ או מחוץ לארץ, מתבואה חדשה, לאחר הבאת מנחת העומר ומנחת שתי הלחם. אם הביאו את מנחת הנסכים מהתבואה החדשה לפני הקרבת מנחת העומר, המנחה פסולה, ואם הביאו את מנחת הנסכים אחרי הקרבת מנחת העומר ולפני הקרבת מנחת שתי הלחם, המנחה כשרה. אפשר להביא חיטים גם מתבואה ישנה, ובלבד שיהיו חיטים מובחרים. את החיטים מביאים לכתחילה משדה מובחרת שמשפיקים לה מי גשמים, ואינה צריכה תוספת השקיה בידי אדם, שאינה צריכה זיבול, שאין נטועים בה אילנות, ושנזרעת רק כל שנתיים, שבעים יום לפני פסח. ^ז

^א רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ב ה"ב.

^ב רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ב ה"ב, פ"ד ה"א.

^ג רמב"ם איסורי מזבח פ"ו ה"טו.

^ד מעשה הקורבנות פ"ב ה"א, פ"ב ה"ב, ה"ז.

^ה רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ב ה"ד-ה.

^ו רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ב ה"ד-ה.

^ז רמב"ם איסורי מזבח פ"ו ה"יב, טו, פ"ז ה"ד, תמידין ומוספין פ"ז ה"יז.

הסרת הקליפות	לפני הטחינה מסירים את הקליפות מהגרעינים. ^ח
טחינה וניפוי	טוחנים את הגרעינים ומנפים. ^ט
שמן	מביאים שמן מהארץ או מחוץ לארץ, לכתחילה מביאים מהמקום המובחר ביותר. ^י
מקום הגידול	לכתחילה מביאים שמן מזיתים שגדלו במטע שאינו צריך זיבול, שאינו צריך תוספת השקיה בידי אדם, ושלא גדלו זרעים ליד עצי הזית. ^{יא}
גודל הזיתים	לכתחילה מביאים שמן מזיתים שגדלו כל צרכם, אם הביאו שמן מזיתים שלא הגיעו לשליש גידולם השמן כשר. ^{יב}
שמן פסול	השמנים הפסולים הם: שמן מזיתים ששרו אותם במים. שמן מזיתים כבושים או שלוקים. שמן משמרים. שמן שריחו רע. ^{יג}
השמן המובחר	השמן המובחר ביותר למנחות הוא השמן המובחר להדלקת הנרות במנורה, והוא השמן היוצא בכתישה מהזיתים הראשונים המקדימים להתבשל בראש הזית. ^{יד}
יין	מביאים יין מהארץ או מחוץ לארץ, לכתחילה מביאים מהמקום המובחר ביותר. ^{טו}
צורת הגידול	לכתחילה מביאים יין מענבים שגדלו בסמוך לקרקע ולא מענבים שגדלו כשהם מודלים מעל הקרקע, מענבים שגדלו בכרם שאינו צריך תוספת השקיה בידי אדם. ושאינו צריך זיבול, שלא גדלו ליד הגפנים זרעים אפילו שאינם באיסור כלאים, ושעיבדו את הכרם פעמיים בשנה. ^{טז}
יין פסול	היינות הפסולים אפילו בדיעבד הם: יין מתוק, מעושן, מבושל באש, מבושל בשמש עד שנשתנה טעמו, יין שנתגלה, גפן שהדלו אותה על גבי תאנה מפני שנשתנה ריחה. היינות הפסולים לכתחילה: יין שחיימו אותו בשמש ולא נשתנה טעמו, יין צימוקים, יין מגיתו שלא שהה ארבעים יום. ^{יז}
איחסון היין	מאחסנים את היין בחביות קטנות. מניחים שלוש חביות זו על גב זו. אין ממלאים את החבית עד פיה. ^{יח}
היין המובחר	לא מביאים יין מפי החבית ולא משוליה, אלא מחצי השליש האמצעי של החבית האמצעית. היין יהיה לאחר ארבעים יום מדריכתו ועד שנתיים ומעט יותר. יין ישן יותר כשר ובלבד שלא יפסד טעמו. ^{יט}

^ח רמב"ם איסורי מזבח פי"ז הי"ה.
^ט רמב"ם איסורי מזבח פי"ז הי"ה.
^י רמב"ם איסורי מזבח פי"ו הי"טו, פי"ז הי"ב.
^{יא} רמב"ם איסורי מזבח פי"ו הי"יד.
^{יב} רמב"ם איסורי מזבח פי"ו הי"יד.
^{יג} רמב"ם איסורי מזבח פי"ו הי"יד.
^{יד} רמב"ם איסורי מזבח פי"ז הי"ח-יא.
^{טו} רמב"ם איסורי מזבח פי"ו הי"טו, פי"ז הי"ב.
^{טז} רמב"ם איסורי מזבח פי"ו הי"ט, פי"ז הי"ו.
^{יז} רמב"ם איסורי מזבח פי"ו הי"ט-י.
^{יח} רמב"ם איסורי מזבח פי"ז הי"ו, לחם משנה שם.
^{יט} רמב"ם איסורי מזבח פי"ז הי"ז.

הבאת הנסכים	יחיד החייב בנסכים, יכול להביא את הנסכים מביתו בכלי מתכת הראוי לכלי שרת, או לקנות אותם במקדש. ^ב
הקדשה	המביא את הנסכים מביתו מקדישם באמירה, ובכך הנסכים מתקדשים בקדושת דמים, את הנסכים שנקנו במקדש מקדיש הממונה על הנסכים. ^{כא}
מדידה	את הסולת מודדים במידת העישרון שבמקדש ואת היין והשמן במידות הלח. במדידה מתקדשים הנסכים בקדושת הגוף. ^{כב}
בלילה	יוצקים חלק מהשמן לתוך כלי, על השמן נותנים את הסולת, ועליהם יוצקים חלק נוסף מהשמן וכוללים. ^{כג}
יציקה	מעבירים את הבלילה לכלי שרת ויוצקים את שארית השמן. ^{כד}
העלאה	הכוהן מעלה את המנחה לראש המזבח. ^{כה}
מליחה	מולחים את המנחה. ^{כו}
הקטרה	נותנים את המנחה על אש המערכה. ^{כז}
הקפת המזבח	הכוהן המנסך עולה למזבח ומקיף את המזבח מימינו, דרך קרן דרומית מזרחית, מזרחית צפונית, צפונית מערבית ומערבית דרומית. הכוהן מקיף את המזבח ללא היין, וכשהוא מגיע לקרן מערבית דרומית נותנים לו את היין לנסך, כדי שהיין לא יתקלקל מעשן המערכה בזמן ההקפה. ^{כח}
ניסוך היין	הכוהן מגביה את ידו ומנסך את היין לספל המזרחי, ודרך הנקב שבתחתית הספל היין יורד לשיתין. ^{כט}
שבת	קורבנות עולה ושלמים הקבועים להם זמן, שמקריבים אותם גם בשבת, מקריבים בשבת גם את הנסכים הבאים איתם. ^ל
טומאה	נסכים של קורבן שזמנו קבוע דוחים טומאת מת. ^{לא}

^ב רמב"ם מעשה הקורבנות פייג הייב, רמב"ם כלי המקדש פ"ז הי"ב-יב.

^{כא} רמב"ם איסורי מזבח פ"ו הי"ה, יש אומרים שאפשר להקדיש בלב, עיין באחיעזר ח"ב סימן מט ס"ק ה, רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ד הי"ב. משנתקדשו הנסכים בקדושת דמים אינם יוצאים לחולין, אלא אם נטמאו או נפסלו פודים אותם, והדמים קדושים, ולפני הפדיון יש בהם מעילה, רמב"ם איסורי מזבח פ"ו הי"ה, מעילה פ"ב הי"ז.

^{כב} רמב"ם כלי המקדש פ"א הי"ט-יז, מעשה הקורבנות פ"ב הי"ח, פסולי המוקדשין פ"ג הי"ח, כשנתקדשו בקדושת הגוף אין להם פדיון, ונפסלים במגע של טבול יום ומחוסר כיפורים, ונפסלים בלינה, לשיטת רש"י בזבחים כ: נפסלים גם ביוצא ולשיטת תוס' שם נפסלים ביוצא רק לאחר הקמיצה.

^{כג} רמב"ם מעשה הקורבנות פייג הי"ה, עיין בחזו"א מנחות סימן כ"ה ג, ד"ה ויש, שצריך לתת את המתנה הראשונה של השמן בכלי שרת.

^{כד} רמב"ם מעשה הקורבנות פייג הי"ה, לדעת המשנה למלך שם אין שיעור לשלושת מתנות השמן, ואם ירצה לרבות באחת ולמעט באחרת, הרשות בידו. לדעת החזו"א במנחות סימן כה ס"ק א,כ, במתנה הראשונה והשלישית של השמן נותנים כזית, ואת שארית השמן נותנים במתנה האמצעית.

^{כה} רמב"ם תמידין ומספין פ"ו הי"ה.

^{כו} רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ב הי"א.

^{כז} רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ב הי"א.

^{כח} רמב"ם מעשה הקורבנות פ"ז הי"ב, במשנה בתמיד פ"ז מ"ג דין זה מופיע לגבי כה"ג, ועיין במל"מ הלכות תמידין ומוספין פ"ו סוף הי"א, ובערוה"ש סימן עז סעיף יט, שהוא הדין בכל כוהן המנסך.

^{כט} רמב"ם תמידין ומוספין פ"י הי"ז, עיין בהלכות מעשה הקורבנות פ"ב הי"א, בהשגת הראב"ד שם, בכסף משנה שם, בלחם משנה שם שכתב שהרמב"ם סמך על מה שכתב בהלכות תמידין ומוספין, בערוך השולחן סימן סו סעיפים ג-ד, ועוד עיין בהלכות מעשה הקורבנות פ"ז הי"ב-יב וברדב"ז שם להלכה יא, וברמב"ם שם פט"ז הי"ד.

^ל רמב"ם ביאת המקדש פ"ד הי"ט.

^{לא} רמב"ם ביאת המקדש פ"ד הי"ט.